

125 godina šumarske nastave i znanstvenog rada u Hrvatskoj*

125 YEARS OF FORESTRY TEACHING AND SCIENTIFIC RESEARCH IN CROATIA

Prof. dr Boris Ljuljka
Dekan Šumarskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

UDK 630*945

Sažetak

Prikazuje se razvoj šumarske nastave od osnivanja Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima 19. studenog 1860. do današnjeg Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U radu se razmatraju stručni, ekonomski i politički aspekti osnivanja učilišta, razvoja nastavnih planova, značenje obrazovanja u ovim institucijama za šumarsku i drvnotehnošku struku u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Iznose se podaci o nastavnom kadru, laboratorijima i pokusnim objektima, apsolventima od 1860—1985. godine i broju diplomiranih inženjera. Uz pregled aktivnosti u znanstvenom radu, publicističkoj djelatnosti, broju obranjenih doktorskih disertacija, međunarodnoj suradnji, iznose se i drugi podaci prikladni za ovaj jubilej.

(St. B.)

Summary

The development of forestry teaching is presented from the establishment of the Agriculture and Forestry College at Križevci on November 19, 1860 to the present day Forestry Faculty of the University of Zagreb. The paper considers the professional, economic and political aspects of the College, the development of curricula, importance of education in these institutions for forestry and wood-technology in Croatia and Yugoslavia. Data are given concerning the teaching staff, laboratories and experiments and the number of graduate students and engineers from 1860 to 1985. Together with activities in research work, publication activities, numbers of doctorate theses, international cooperation, other data appropriate for this jubilee are presented.

(M. V.)

Prošlo je 125 godina od dana kada je osnovana prva Šumarska škola. 125 godina kratko je razdoblje u usporedbi s burnom poviješću naših naroda, no istovremeno, u paraleli s razvojem i djelovanjem pojedinih škola i struka, to je značajno razdoblje, posebno ako se uzmu u obzir rezultati koji su postignuti u tom vremenu na području šumarstva.

Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima započelo je radom 19. studenoga 1860. Početku te nastave prethodile su mnoge aktivnosti još od 1840. godine. U to vrijeme, vrijeme Ilirskog preporoda kada se razvija misao jedinstva naroda, u krugovima šumara i onim bliskim šumarima, razvijaju se napredne misli i aktivnosti. Godine 1841. osniva se Gospodarsko društvo u kojem se okupljaju i šumari. U mjesečniku Gospodarskog društva objelodanjen je prijedlog Franje Šporera o potrebi osnivanja Narodnog šumarskog zavoda kao stručnog ureda i odgojne ustanove. Godine 1846. osniva se Odsjek za šumarstvo u sklopu Gospodarskog društva. U njemu se okupljaju poznata imena: Franjo Šporer, Ante Tomić, Dragutin Kos, Nikola Lovrenčić i dr. Sekcija održava prvi sastanak, na kojem se raspravlja o porastu cijena, opadanju produkcije, prekomjernom krčenju, sušenju hrastika, nepoznavanju šumarstva i nestašici literature i šumarske škole. Godine 1847. izlazi knjiga Dragutina Kosa »Das Forstwesen in Croatien«, kojom se želi skrenuti pažnju posjednika šuma na veću brigu prema šumarstvu. U istoj knjizi D. Kos se zalaže i za osnivanje šumarskog udruženja, te govori o namještanju domaćih sinova i osnivanju Šumarskog učilišta.

Godine 1853. Ministarstvo unutrašnjih poslova u Beču pozvalo je bansku vlast u Hrvatskoj da izvidi u kojem bi kraju Hrvatske bilo najbolje osnovati

* Referat održan 18. prosinca 1985. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu prigodom 125. obljetnice.

Gospodarsko učilište. Tek na ponovljeni poziv 1856. godine Gradsko poglavarstvo u Križevcima ponudilo je zemljište za izgradnju i uređenje Gospodarskog učilišta. Varaždinski župan Skender Šimunčić i namjesnički tajnik Mojsije Baltić daju povoljnu ocjenu mjesnih uvjeta u Križevcima za otvaranje škole.

Zbog nepovoljnih financijskih prilika učilište se ne otvara sve do 1860. godine, kada se dopušta otvaranje učilišta uz uvjet da Hrvatska snosi troškove uređenja i uzdržavanja učilišta.

19. studenoga 1860, uz prisutnost savjetnika Mojsija Baltića, otvoreno je Gospodarsko-šumarsko učilište — prvo šumarsko učilište na slavenskom jugu. Uvjet za prijem učenika u učilište bio je 17 godina starosti, svjedodžba o poštenom i čudorednom vladanju i odobrenje roditelja, te završena 3 razreda realke. Kasnije se uvjeti za prijem sve više pooštravaju. Šumarski odjel Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima odgojio je velik broj vrsnih stručnjaka šumarstva i udario temelje šumarskoj stručnoj i znanstvenoj knjizi. Zahtjevi koji su na njega stavljeni rasli su usporedo s napretkom šumarstva. Stručna sprema onih koji su takvu razinu željeli postići morala se kontinuirano širiti i produbljivati.

Šumarski odjel nakon 39 godina prestaje radom, da bi se nastava šumarstva unaprijedila otvaranjem Šumarske akademije pri Mudroslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Time je ostvareno visokoškolsko obrazovanje šumara, koje se tražilo i Zakonom o uređenju šumsko-tehničke službe od 1894. godine, a prema kojem se za mjesta viša od 10. činovničkog razreda zahtijevalo akademsko obrazovanje.

O pitanju gdje i kako da se uredi ustanova koja će obrazovati stručnjake s visokoškolskim obrazovanjem, odnosno da li u Zagrebu ili u Križevcima, bilo je dosta polemike. Na kraju je prevladalo mišljenje onih koji su smatrali da profesori visoke škole trebaju biti u trajnom kontaktu s učenjacima prirodoslovnih, matematičkih, fizičkih, pravnih i socijalnih nauka, a slušači da steknu, uz stručno znanje, i one elemente kulture koji će od njih stvoriti visoko obrazovane ljude sposobne za rješavanje svih zadataka. U sklopu Sveučilišta u Zagrebu takva se nastava, osim ostalog, mogla koristiti bibliotekom, Botaničkim vrtom, laboratorijem, zbirnama i studentskom menzom. Neprihvatanje takve visokoškolske nastave od strane ugarske vlade slomljeno je zahvaljujući upornosti banskog savjetnika dr I. Mallina i prof. F. Kesterčaneka.

20. listopada 1898. Šumarska akademija pri Filozofskom fakultetu svečano je otvorena u domu koji je podiglo Hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo za potrebe osnivanja šumarske nastave u Zagrebu. Dekan Filozofskog fakulteta bio je ujedno i dekan Šumarske akademije. Po želji vlade u Budimpešti, studij je trajao 3 godine i bio je sličan onom na Šumarskoj akademiji u Šćavnici.

Već 1900. godine mijenja se nastavni program, a 1908. godine nastava se produžuje na 4 godine. Stručne šumarske discipline predavali su stalni profesori Šumarske akademije, a predmete kao botanika, matematika, nacrtna geometrija, geologija, meteorologija, klimatologija i dr. predavali su profesori i docenti sa Sveučilišta. Šumarska akademija imala je zbor nastavnika čiji je prvi pročelnik bio prof. Franjo Kesterčanek.

Akademiju, koja je bila prislonjena uz Filozofski fakultet, zvali su »trajan provizorij«. Taj provizorij trajao je 20 godina. Ipak, na Akademiji je otvoren i 2-godišnji geodetski tečaj, koji 1918/19. prelazi na Visoku tehničku školu u Zagrebu. Tako se Akademija može smatrati pretečom visokoškolske tehničke naobrazbe u Zagrebu.

Tadašnji šumarski sveučilišni profesori, dr Andrija Petračić i dr Đuro Nenadić, koji su predavali i radili na Šumarskoj akademiji, osjećali su ipak potrebu da se šumarska nastava potpuno osamostali. Uz pomoć svojih kolega poljoprivrednika u tome su i uspjeli, kada je 31. kolovoza 1919. izdan ukaz o osnivanju Gospodarsko-šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prvi profesori na Šumarskom odjelu bili su prof. dr A. Petračić i prof. dr Đ. Nenadić, a na Gospodarskom prof. S. Ulmanski i prof. F. Jesenko. Prvi dekan Fakulteta bio je prof. dr A. Petračić.

Dalji razvoj Fakulteta nije bio lagan, jer tek što je bio osnovan i počeo raditi pojavila se ideja o njegovu ukidanju. Tako 1926. i 1927. Ministarstvo prosvjete u Beogradu ne predviđa dotacije za Fakultet. Broj asistenata reduciran je, što je kadrovski osiromašilo mnoge zavode. Fakultet nije ukinut zahvaljujući javnom mnijenju, energičnom stavu profesora i studenata i posebno aktivnostima profesora A. Petračića i Đ. Nenadića.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata Fakultet je ponovo proživljavao teške dane. Rad na Fakultetu je zamro, okupator je zaposleo zgrade, nastavnici su odvođeni, zatvarani i penzionirani, a mnogi slušači i inženjeri šumarstva tadašnjeg Fakulteta sudjeluju u borbama za oslobođenje. Veći broj od njih postali su nosioci partizanske spomenice, dok su neki, kao Franjo Knebl, Velimir Jakić, Rade Janjanin i Čedo Grbić, proglašeni narodnim herojima.

Nakon Oslobođenja šumarstvo i prerada drva dobivaju nove poticaje i nove mogućnosti za razvoj. Opustošenu zemlju trebalo je obnoviti, u čemu su šumarstvo i prerada drva imali važnu ulogu.

Sudjelujući u unapređivanju struke i prilagođavajući se potrebama napretka, Fakultet, koji je do tada bio razvijen samo u jednom smjeru i obrazovao stručnjake samo za šumarstvo, nastoji popuniti taj nedostatak obrazovanjem kadrova i za drvnu industriju.

Godine 1947. provedena je prva bifurkacija kojom je nastava podijeljena u dva smjera: Šumsko-uzgojni (Biološki smjer) i Šumsko-industrijski (Tehnički smjer). Prvi je smjer trebao odgajati stručnjake za uzgajanje šuma i upravu, a drugi za tehničke radove u šumarstvu i drvnoj industriji. Nastavni planovi napravljeni su prema traženju operative, koja se međutim i prva počela tužiti na nedostatke tih planova. Mladi inženjeri Biološkog smjera morali su u to vrijeme rješavati velik broj tehničkih zadataka za koje nisu bili dovoljno obrazovani.

Godine 1951. usvojena je druga bifurkacija po kojoj je podjela bila takva da inženjeri Šumsko-gospodarskog smjera rade na poslovima »do osovine javnog saobraćaja«, a drvno-industrijski inženjeri rade na poslovima »od osovine javnog saobraćaja«.

Nastavni planovi druge bifurkacije bitno mijenjaju rad Fakulteta. Nastava se specijalizira, intenzivira, povećavaju se vježbe na račun predavanja i praktični predmeti na račun teoretskih. Od 1947. uvodi se i obvezna tzv. školska praksa, koja kasnije dobiva naziv Terenska nastava. Izvođenje suvremene i kvalitetne nastave omogućuje i povećani broj nastavnog kadra. Šumarski odjel dobiva 1949. smještaj u novim zgradama u Maksimiru i svoje nastavno-pokusne šumske objekte.

Odmah poslije Oslobođenja otvaraju se i srednje škole za izobrazbu tehničara šumarstva i drvne industrije. To su Šumarska škola za krš u Splitu, Srednja šumarska škola u Plaškom, koja kasnije seli u Karlovac, Srednja tehnička škola drvne struke u Virovitici i Drvno-prerađivačka tehnička škola u Zagrebu, te 1961. godine Viša tehnička škola za finalnu obradu drva u Novoj Gradiški.

Šumarstvo i drvna industrija zauzimaju sve važnije mjesto u privredi naše zemlje, posebno zbog izvoza šumskih i drvnoindustrijskih proizvoda. Izvršenje postavljenih zadataka zahtijeva visokokvalificirane stručnjake i institucije, koji će pomoći u daljem razvoju šumarstva i drvne industrije.

1945. godine osnovan je Institut za šumarska i lovna istraživanja NR Hrvatske u Zagrebu sa zadatkom da radi na unapređivanju šumarske privrede, uzgajanju i zaštiti šuma, ekonomici i lovstvu. Ovaj Institut ima svoje stanice u Rijeci i Vinkovcima.

1947. godine osniva se Institut za pošumljavanje i melioracije krša u Splitu sa zadatkom da znanstveno istražuje uvjete pod kojima se ogoljele i devastirane površine krša mogu pokriti šumskom vegetacijom, te istražuje i proučava sve načine šumskih melioracija na području krša.

1950. godine osniva se Institut za eksperimentalno šumarstvo JAZU, koji preuzima veći dio djelatnosti Instituta za pošumljavanje i melioraciju krša.

1959. godine osniva se Zavod za kontrolu šumskog sjemena u Rijeci.

1960. osniva se Jugoslavenski institut za četinjače u Jastrebarskom sa zadatkom naučnih istraživanja uzgoja, selekcije i oplemenjivanja četinjača.

1974. spojili su se Institut za šumarska istraživanja, Zavod za kontrolu šumskog sjemenja i Jugoslavenski institut za četinjače u Šumarski institut Jastrebarsko.

Za potrebe drvne industrije osnovan je 1949. godine Institut za drvno-industrijska istraživanja u Zagrebu sa zadacima vršenja tehničkih ispitivanja, proučavanje primjene i upotrebe novih strojeva, usavršavanje mehaničke prerade drva i istraživanje na sektoru praktične primjene kemijske tehnologije.

Razvoj poljoprivrede, šumarstva i drvne industrije utjecao je na razvoj Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, kako u oblasti obrazovanja tako i u oblasti znanosti. Za dalje unapređenje nastavnog i znanstvenog rada sve se više osjećala potreba osamostaljenja Poljoprivrednog i Šumarskog odjela u samostalne fakultete. Zakonom o osnivanju Poljoprivrednog i Šumarskog fakulteta oba tadašnja odjela postaju samostalni fakulteti. Tako je prije 25 godina 01. 01. 1960. godine počeo funkcionirati samostalni Šumarski fakultet, a u stotoj godini šumarske nastave u Hrvatskoj započelo i obrazovanje na samostalnom Šumarskom fakultetu. Prvi dekan samostalnog Fakulteta bio je prof. dr D. Klepac, a prvi predsjednik Fakultetskog savjeta F. Knebl, dipl. ing.

Članovi prvog Savjeta bili su izvan Fakulteta: Radanović Stevo, Kirasić ing. Drago, Tomaševski ing. Stanko, Potkorski ing. Ivo, Peternel ing. Josip i Butković ing. Matija i s Fakulteta: prof. dr Dušan Klepac, prof. dr Zvonimir Špoljarić, prof. dr Milan Anić, prof. dr Milan Androić, prof. dr Juraj Krpan, prof. dr Ivo Horvat i prof. dr Nikola Neidhart. Od tada pa do danas, Fakultet je rastao i razvijao se povezujući se sve više sa svojom operativom.

Teško je u kratkom pregledu prikazati sve zanimljivosti iz života Fakulteta u tom razdoblju. Spomenimo ipak neke od njih na koje nailazimo u godišnjim izvještajima o radu Fakulteta.

U školskoj godini 1959/60. na Fakultetu je radilo 7 redovnih profesora, 6 izvanrednih profesora, 5 docenata, 18 asistenata, 1 naučni suradnik, 2 viša stručna suradnika i 23 honorarna nastavnika. Nastava je organizirana na dva odsjeka: Šumsko-gospodarski i Drvno-industrijski. Organizacijske jedinice odsjeka bili su zavodi. Te godine bilo je upisano na Fakultetu 555 studenata od čega 96% muških. Izvanredni studij započinje u školskoj godini 1960/61. Prijavilo se 65 studenata na oba odsjeka. Slijedeće školske godine broj izvanrednih studenata bio je 10. Broj studenata na izvanrednom studiju smanjivao se zbog velikih poteškoća u svladavanju terenske nastave i vježbi. Iako su organizirani seminari (blok nastava) iz pojedinih predmeta, samo nekoliko studenata uspješno je završiti na taj način studij. Neki od njih su prešli na redoviti studij i tako diplomirali.

Studij na III stupnju započeo je u školskoj 1961/62. Vijeće i Savjet Fakulteta razmotrili su potrebe kadra s najvišim obrazovanjem iz raznih područja stručne i naučne djelatnosti za šumarsku privredu i drvnu industriju i donijeli odluku da se raspíše natječaj za slijedeća znanstveno-nastavna područja: melioracija krša, očetinjavanje, plantaziranje, ozelenjavanje i uređivanje parkova, suvremene metode uređivanja šuma, zaštita šuma, uređivanje bujica i konzerviranje tla, šumarska ekonomika, pilanska prerada drva, proizvodnja furnira i šperovanog drva, kemijska prerada drva, mehanizacija i automatizacija u drvnoj industriji, ekonomika i organizacija u drvnoj industriji.

Na natječaj se nije prijavio niti jedan kandidat, no iste godine nešto kasnije, na temelju predstavljeni Zavoda za kulturu četinjača u Jastrebarskom i Instituta za drvno-industrijska istraživanja iz Zagreba, upisano je 6 kandidata na 6 područja. Slijedeće godine upisuje se samo 1 kandidat, a školske godine 1963/64. 23 kandidata.

Tih godina organizacija Saveza studenata vrlo je aktivna. Tako je npr. u 1961/62. održano 26 sastanaka na kojima su vršene diskusije prorade 10 tema uz ukupno prisutnih 1177 studenata, od čega 207 diskutiranih. Studenti učestvuju u radu organa upravljanja, imaju razvijen kulturno-prosvjetni rad u okvirima sekcije za kazališnu umjetnost i sekcije za likovnu umjetnost. U

sportu postižu na Sveučilištu značajne uspjehe. 1960. nogometna momčad osvaja prvo mjesto, 1962. odbojkaši i stolnotenisači osvajaju kup Rektorata Sveučilišta, dok se zapaženi rezultati postižu i u rukometu, košarci, plivanju, šahu i streljaštvu.

U razdoblju od 1960. do 1964. dolazi na Fakultet 12 novih asistenata i stručnih suradnika.

Statutom Fakulteta od 01. 07. 1967. osnovane su radne jedinice za naučni rad: ZAVOD ZA ISTRAŽIVANJA U ŠUMARSTVU i ZAVOD ZA ISTRAŽIVANJA U DRVNOJ INDUSTRIJI. Zavodi imaju predstojnika, tajnika, izvršni odbor i znanstveni kolektiv. Prvi predstojnik i tajnik Zavoda za istraživanja u šumarstvu bili su prof. dr Milan Androić i prof. dr Branimir Prpić, a Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji prof. dr Juraj Krpan i prof. dr Božidar Petrić.

Sredstva za obavljanje znanstveno-istraživačkog rada dobivala su se na osnovi sklopljenih ugovora s naručiocima radova, posredstvom Poslovnog udruženja šumsko-privrednih organizacija, Poslovnog udruženja proizvođača drvne industrije i od Republičkog i Saveznog fonda za naučni rad.

U školskoj godini 1973/74. organizirana je redovna nastava za stjecanje više stručne spreme pod nazivom Posebna nastava I stupnja iz proizvodnje namještaja. Upis u prvu godinu studija bio je slobodan, a upisalo se 36 studenata. Slijedećih godina na ovaj studij upisalo se 40 do 50 studenata.

Godine 1976. dogovoren je na području SR Hrvatske jedinstven petogodišnji program znanstveno-istraživačkog rada na području šumarstva i prerade drva u koji su uključene sve znanstvene i stručne institucije, kao i organizacije materijalne proizvodnje šumarstva i prerade drva. Program se ostvarivao kroz znanstvene projekte, potprojekte i zadatke. Znanstveni radnici Fakulteta koordinatori su istraživanja u 10 projekata i bili su nosioci u 38 zadataka.

Program je sadržavao slijedeće projekte:

- Istraživanja na području znanosti o drvu (3 zadatak),
- Istraživanje tehnologije masivnog drva (4 zadatak),
- Istraživanje na području tehnologije furnira i ploča (5 zadatak),
- Istraživanje na području tehnologije namještaja (6 zadatak),
- Istraživanje tehnologije proizvoda za građevinarstvo,
- Proučavanje strukture i funkcioniranje šumskih ekosustava SRH-e (6 zadatak),
- Zaštita šuma (5 zadatak),
- Istraživanje ekonomike i organizacije u šumarstvu (2 zadatak),
- Mehanizacija radova u šumarstvu (6 zadatak),
- Pedološko i vegetacijsko kartiranje (1 zadatak).

Ovaj program financirala je SIV-IV za znanstveni rad i Poslovna zajednica šumarstva, prerade drva, prometa drvnim proizvodima i papirom SRH-e, a neke zadatke neposredno OUR-i šumarstva i drvne industrije. Ovakav jedinstveni program bio je od velike važnosti, posebno za racionalno korišćenje kadrovskim potencijalom, opremom i sredstvima.

Nastavni plan i program II i III stupnja od 1960. stalno se poboljšavao, unošene su inovacije da se postigne potrebna razina znanja kod slušača II i III stupnja. Ove promjene vršene su uz neposredne i posredne kontakte s operativom. Veliko značenje za razvoj nastave, nastavnih programa i tiskanje skriptata i udžbenika za visoko i srednje obrazovanje u području šumarstva i prerade drva imale su aktivnosti SIZ-e za odgoj i obrazovanje u šumarstvu i preradi drva SRH-e.

Do 1977. godine vršene su u dodiplomskoj nastavi manje promjene, a te godine stupa na snagu novi nastavni program na oba odjela, koji se sada nazivaju Šumarski i Drvnotehnološki, a nastava je značajno modernizirana. Taj program, uz neznatna poboljšanja, i danas je na snazi.

Prava slika razvoja Fakulteta može se dobiti usporedbom nastavnih planova 1960. i 1985. godine, upisanih studenata, nastavnog osoblja, znanstveno-

-nastavnih jedinica, nastavno-pokusnih šumskih objekata, terenske nastave, organizacije i rezultata znanstvenog rada, međunarodne suradnje i dr. Od tada je na Fakultetu osnovano 8 novih znanstveno-nastavnih jedinica i 5 zajedničkih jedinica obaju odjela, te Centar za elektroničku obradu podataka. Razvio se postdiplomski studij za znanstveno usavršavanje i razvija se studij za specijalizaciju. Za obavljanje terenske nastave i znanstvenih istraživanja Fakultetu su dodijeljena tri nova nastavno-pokusna šumska objekta. Tako se teoretska nastava dopunjava praktičnom terenskom nastavom na 5 nastavno-pokusnih šumskih objekata. To su Zagreb (900 ha), Zalesina (718 ha), Lipovljani (1031 ha), Velika (729 ha) i Rab (105 ha). Ovi objekti predstavljaju gotovo sve tipove šuma i zauzimaju ukupnu površinu od 3483 ha. Na objektima se, osim nastave, vrše i znanstvena istraživanja. Na Fakultetu se osnivaju laboratoriji za istraživanja na području drvnotehnoloških znanosti, a istraživanja i terenska nastava izvode se i u mnogim pogonima drvne industrije.

Znanstveno-istraživački rad šumarstva i prerade drva organizirao se i intenzivirao na jedinstvenim programima za SRH-u. Značajnu ulogu u tome odigralo je Opće udruženje šumarstva i prerade drva, kasnije Poslovna zajednica EXPORTDRVO, čiji je Fakultet član.

Razvila se intenzivna međunarodna suradnja u međunarodnim organizacijama IUFRO, SEV, ECE, ILO i drugim, zatim putem međuuniverzitetske suradnje našeg Sveučilišta s drugim sveučilištima i bilateralnim ugovorima s fakultetima i institutima u inozemstvu.

Razvoj Fakulteta popraćen je jugoslavenskim i međunarodnim priznanjima znanstveno-nastavnim radnicima Fakulteta. Prof. dr M. Anić izabran je 1968. za redovnog člana JAZU, prof. dr M. Vidaković izabran je 1981. za redovnog člana Jazu. Profesoru Vidakoviću dodijeljen je počasni doktorat Sveučilišta u Sopron-u. Profesor dr D. Klepac izabran je 1977. za izvanrednog člana JAZU. Profesor Klepac izabran je za počasnog člana osnivača Meksičke akademije šumarskih znanosti. Fakultetu i njegovim članovima dodijeljena su i mnoga druga priznanja.

Od osnivanja Poljoprivredno-šumarskog fakulteta do danas studij šumarstva i drvne tehnologije završio je 3051 diplomirani inženjer i 125 inženjera za proizvodnju namještaja. Promovirano je 120 magistara znanosti, 75 doktora znanosti i na Fakultetu je upisano 1200 studenata.

Broj diplomiranih u pojedinom razdoblju razvoja Fakulteta mijenjao se, što se vidi na slici 1. Najveći broj diplomiranih je u razdoblju samostalnog Fakulteta.

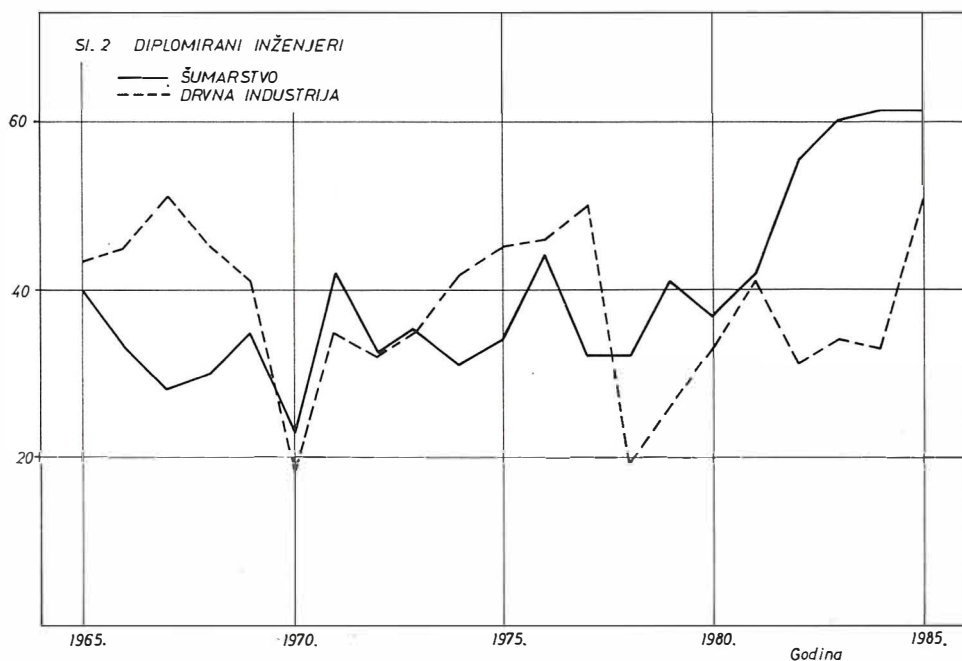
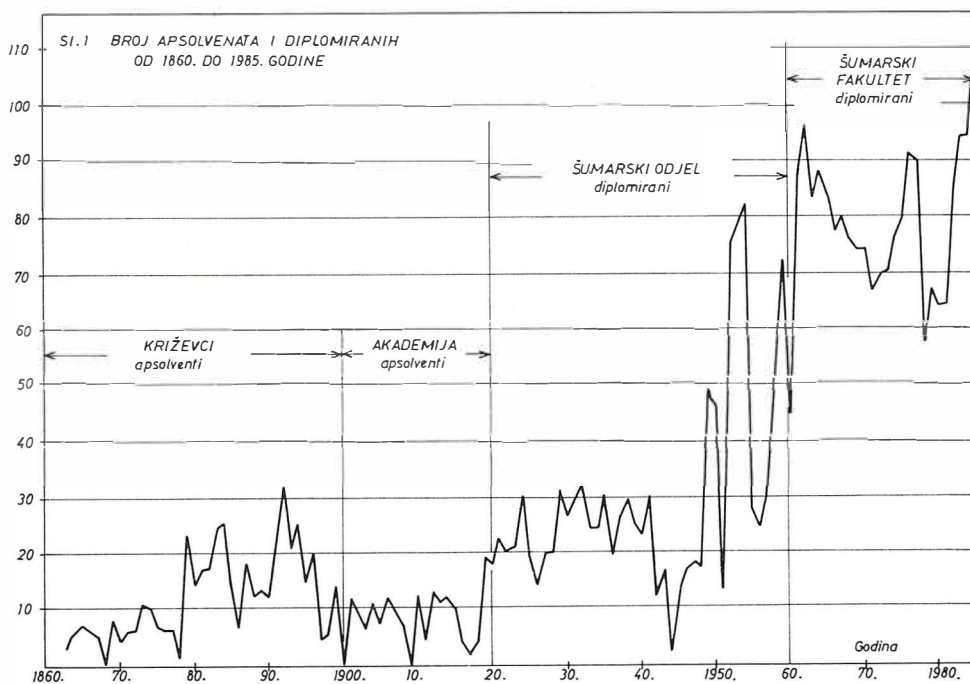
Na slici 2 vidi se odnos diplomiranih inženjera šumarstva i drvne industrije. Posljednjih 7 godina broj diplomiranih inženjera drvne industrije manji je nego diplomiranih inženjera šumarstva i manji nego u prethodnom razdoblju.

Danas je na Fakultetu u stalnom radnom odnosu: 14 redovnih profesora, 12 izvanrednih profesora, 3 docenta, 23 asistenta, 14 predavača i viših predavača, 2 profesora i predavača viših škola, 18 suradnika u nastavi, 99 administrativnih, stručnih i pomoćnih radnika ili ukupno 184 osobe.

U dopunskom radu zaposleno je 13 predavača.

Iz pregleda broja nastavnog osoblja od 1959. godine do 1984. vidi se da se u tom razdoblju broj nastavnika u zvanju profesor, docent i predavač povećao za dva i pol puta, što je veliki korak naprijed. Broj asistenata od 1959. godine povećavao se, a 1965. godine dosegao je broj 30, a sada ih je 23, neznatno više nego 1959. godine. Broj nastavnika u dopunskom radu je smanjen.

Fakultet je vrlo aktivan u publicističkoj djelatnosti. Sada se izdaje Glasnik za šumske pokuse, Mehanizacija u šumarstvu, Bilten Zavoda za istraživanja u drvnoj industriji. Nadalje, Fakultet aktivno učestvuje u izdavanju časopisa Šumarski list i Drvna industrija. Izdaju se Zbornici radova istraživanja za svako petogodišnje razdoblje i distribuiraju korisnicima rezultata istraživanja. Transfer rezultata znanstveno-istraživačkog rada omogućuje se i brojnim savjetovanjima. Podaci o objavljenim radovima u području šumarstva i prerade drva mogu se naći u bibliografijama. A. Kauders u okviru Šumarske sekcije

Pregled broja nastavnog osoblja u razdoblju 1959. do 1984. godine

Školska godina	Nastavnici u stalnom radnom odnosu		Nastavnici u dopunskom radu
	Profesori, docenti, predavači	Asistenti	
1959/60.	18	18	29
1965/66.	26	30	19
1970/71.	26	27	17
1974/75.	32	26	9
1979/80.	41	20	10
1983/84.	45	23	13

DIT-a Hrvatske izradio je 1947. i 1958. »Šumarsku bibliografiju 1846—1946.« i »Šumarsku bibliografiju 1946—1955.« Godine 1976. izlazi »Povijest šumarstva Hrvatske 1846—1976. kroz stranice Šumarskog lista«.

Šumarski fakultet izdao je: »Bibliografiju znanstvenih i stručnih radova nastavnika i suradnika Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1960—1969«; »Bibliografiju radova istraživača Zavoda za istraživanja u šumarstvu Šumarskog fakulteta u Zagrebu za razdoblje 1976—1980«; »Bibliografiju radova istraživača Zavoda za istraživanja u drvnjoj industriji Šumarskog fakulteta u Zagrebu za razdoblje 1976—1980.«

Znanstveni radnici Fakulteta i Instituta aktivno su učestvovali u prvom izdanju Šumarske enciklopedije i isto su tako aktivni u priložima za drugo izdanje, čija su dva toma već izašla iz tiska.

Ovo je sažeti prikaz 125 godina razvoja i rada šumarske i drvnotehnološke nastave i šumarske znanosti u Hrvatskoj. Mnogo je bilo uložениh napora u tom razvoju. Mnogi od njih urodili su rezultatima koji su bili i bit će temelj šumarske i drvnotehnološke nastave, šumarske znanosti, razvoja cjelokupnog šumsko-prerađivačkog kompleksa.

Ova 125-godišnja tradicija i postignuti uspjesi obvezuju nas da nastavimo dalje, da svemu što su učinili naši prethodnici dodamo i mi svoj doprinos i da naša struka — šumarstvo i prerada drva — raste i razvija se na dobrobit budućih generacija.